

Озеро

КУПИТИ

Словенія. Ідилічне Бохинське озеро, оточене засніженими гірськими вершинами. Переддень Нового року. Старший інспектор Люблянського управління поліції Тарас Бірса, вертаючись крізь хуртовину додому, натрапляє на дівчину, яка в озері виявила спотворене до невпізнаності тіло молодої жінки. Хто це? Ліквідований свідок винаходу на мільйони доларів? Невинна здобич маніяка? А може, вона перейшла дорогу мафії? Інспекторові доручають розслідування, але як знайти вбивцю, якщо не знаєш, хто жертва?

«Озеро» - перший у словенській літературі психологічний трилер у жанрі «нуар».

Тадей Голуб

ОЗЕРО

Переклад
Мар'яни Климець

КРИМІНАЛЬНИЙ РОМАН

Анотація

Словенія. Ідилічне Бохинське озеро, оточене засніженими гірськими вершинами. Переддень Нового року. Старший інспектор Люблянського управління поліції Тарас Бірса, вертаючись крізь хуртовину додому, натрапляє на дівчину, яка в озері виявила спотворене до непізнання тіло молодої жінки. Хто це? Ліквідований свідок винаходу на мільйони доларів? Безневинна здобич маніяка? А може, вона перейшла дорогу мафії? Інспекторові доручають розслідування, але як знайти вбивцю, коли не знаєш, хто жертва?

«Озеро» — перший у словенській літературі психологічний трилер у жанрі «нуар».

Тадей Голоб (нар. 1967) — словенський письменник і скелелаз, один із тих авторів, які дивують читача широченною тематичною палітрою творів. Перша його книга «З Евересту» (2000) розповідає про спуск словенського гірськолижника-екстремала Даво Карнічара з найвищої вершини світу. У бібліографії Т. Голоба є і біографічні твори, і романи для підлітків, а за книгу «Свинячі ноги» (2009) він отримав престижну премію «Кресник».

Усі права застережено. Жодної частини цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко».

ISBN 978-617-553-003-0

© Tadej Golob, 2016. This book was published in agreement with Založba Goga Original title: Jezero. Published by Založba Goga in 2016

© Мар'яна Климець, український переклад, 2022

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2023

Вступ

Сніжити почало близько полудня, і коли Джої, неймовірний метис добермана і шнауцера, помчав крутим схилом униз, зі снігу то тут, то там вигулькувала лише чорна голова з обвислими доберманячими вухами. Пірнаючи у незайманий сніг, пес щоразу здивовано і трохи сумно дивився на господиню, яка стояла обіч дороги, а тоді продовжував пошуки жовтого тенісного м'ячика. Джої був названий на честь героя з «Друзів», улюбленого персонажа молодої жінки, що заливалася сміхом, дивлячись на бідолашного собаку. Коли серіал уперше показували по телебаченню, Аліна (так її звали) ходила в садок, тож доєдналася до його прихильників лише в останні сезони. Однак пізніше вона передивилась увесь серіал і навіть тепер, через десять років, бувало, переглядала ту чи іншу серію, коли на неї накочувалися сум чи ностальгія. А їй лише двадцять п'ять. Що ж буде далі?

І вона навіть не могла пояснити, чому їй так припав до душі цей милий ситком. Буває так, що в окремий період нашого життя нам подобаються певні речі, та, натрапивши на них згодом, дивуємося — що ж такого ми побачили у тих книгах, фільмах, серіалах? Але з «Друзями» все було інакше. Серіал надто ванільний? Так. Фібі — особа, якої у реальному житті вона б не витримала й трьох днів? Так... проте, всміхнулась Аліна, з одним таким персонажем вона все ж знайома. З Джої... Джої Трібіані.

— How you doing?[1]

Навіть нині для неї ця репліка така мила й потішна, хоча дівчина за той час закінчила антропологію в Наберника на філософському в Любляні. Однак Аліна не наважувалася

згадувати про своє захоплення в товаристві, особливо тоді, коли всі були тверезими. А коли ненароком обмовлялася, то неодмінно додавала, що це — її *guilty pleasure*[2]. Ну, і вона хоча б не слухає Бон Джові.

Джої пірнув у сніг, якого за п'ять годин напало майже тридцять сантиметрів, і підминав своїми шнауцерячими ногами м'який холодний настил. Та, добравшись до м'ячика і схопивши його зубами, пес не вернувся до господині протоптаною стежкою, а, різко розвернувшись, розчищав собі новий шлях, наче крихітний снігохід.

Це теж було мило й потішно — коротконогий доберман із жовтим тенісним м'ячиком у зубах.

Аліна забрала іграшку, вони трохи погралися в перетягування, і собака врешті відпустив забавку. Дівчина замахнулася, але не кинула м'ячик — сховала його за спину. Собака метнувся вперед, прокладаючи ще одну стежку, аж поки його не зупинив високий сніг. Джої розгублено глянув перед себе, а тоді на господиню.

— Який же ти дурненький, — сказала дівчина, розвернулася трішки вліво й щосили пожбурила м'ячик з насипу. Як і щоразу під час їхньої прогулянки (коли так можна сказати про третій приїзд до Бохиня), м'ячик майнув через білий настил уздовж річки і зник у кущах. Собака зрадів неймовірно, а дівчина захвилювалася: чи не кинула іграшку задалеко, чи вона не впаде у воду.

— Джої, Джо-о-ї-і...

Пес не зреагував, зрештою, як завжди. Господиня могла гукати скільки завгодно, та він добрався до кущів і потонув серед них. Джої ж не стрибатиме у воду по м'ячик?

Собака загавкав. Дівчина чекала, коли улюбленець повернеться з іграшкою у гострій мордочці, та його все не було. Знову гавкіт. Аліна подумала, що пес гавкає на м'ячик, який уже

несеться до Бохинської Бистриці, та чи не гойдалися б гілки кущів, якби собака пробирався між ними? Але ж ні — гілки кущів були непорушними, а гавкіт не змовкав.

— Джої-і-і...

Дівчині не хотілося лізти у високий сніг. Вона була взута у трекінгові кросівки; щоправда, вони були з гортексом, який захищає від вологи, але й те правда, що це була низька модель. А коли на шкарпетки налипає сніг і, танучи поволі, стікає тобі у взуття, жоден гортекс не порятує.

— Джої-і-і!

Собака вибіг із-за кущів, без м'ячика. Дівчина манила його до себе, плескаючи по стегнах долонями у вовняних рукавицях — ну ж бо.

— Джої, Джої, хороший мій, іди сюди...

Пес коротко гавкнув і знову зник у кущах.

Аліна зітхнула і спустилася з дороги. Сніг сягав майже до колін. Вона ступила в один зі слідів, залишених собакою, і з острахом чекала, коли крізь шкарпетки стане просочуватися волога. Додому йти пішки з півгодини. Дурне собача!

Дівчина відгорнула гілля, пильнуючи, щоб не натрусити снігу за комір. Від кущів до ріки був якийсь метр. Побачивши господиню, Джої загавкав, заскавучав і замахав хвостом, переводячи погляд з неї на річку. М'ячик лежав коло пса.

— Що сталося?

Дівчина нагнулася по іграшку.

— Джої, ходімо...

Вона підвела голову й подивилася на воду, затягнену при березі в кригу. Звідти стриміло щось біле. Таке біле, що у вечірніх сутінках здавалося чимось штучним, пластмасовим, ніби рука манекена.

«Але навіщо комусь кидати манекен у річку?» — подумала дівчина.

Розділ 1

Укани, 31 грудня, неділя

— То ви поліцейський? — запитала жінка років шістдесяти зі склянкою вина у руці. Хоча прозвучало ніби: «То... ви пліцейкий...» — Вочевидь, вона вже трохи випила. — Так дивно.

— Дивно? — запитав співрозмовник. — Зазвичай дивним здається моє ім'я, а не професія.

— Тарас? Дійсно, Тарас — трохи незвично, та я знаю кількох Тарасів. Тараса Бульбу і... ще одного, але поліцейський...

Вона засміялася, ніби сказала щось смішне.

— Він не поліцейський, — жінка, що до них підійшла, поклала Тарасові руку на плече. — Він інспектор поліції.

Вона теж уже трохи затиналася, «р» у слові «інспектор» прозвучало розкотисто, а це означало більше, ніж склянка глінтвейну, подумав Тарас. Вона ніколи не вміла пити алкоголь.

— Стривай... А ви що, не знайомі?

Старша пані надула губи, наче дівчинка, нагадуючи при цьому... старшу пані, яка вдає із себе дівчинку.

— Звідки? Мій чоловік завжди демонструє мені свої... цілі, а моїх ніколи.

Тарас усміхнувся, намагаючись зробити посмішку невимушеною, і простягнув руку старшій пані.

— Тарас Бірса. Якщо вам колись випишуть штраф за неправильне паркування, подзвоніть мені.

— Тарасе...

— Не перебивай його, Аленко, — сказала жінка, тиснувши Тарасові руку й манірячись. — Така жінка, як я, не щодня зустрічає такого чарівного поліцейського. Я — Карін. Карін

Прелц, дружина отого чоловіка, що весь сяє отам... — Карін махнула рукою у протилежний куток великої вітальні. — Це колега вашої дружини. Та ви це, мабуть, знаєте? Бо якщо ні, то який тоді з вас поліцейський?

Жінка зареготала, наче сказала щось дуже дотепне. Тарас змусив себе теж засміятись. Аленці, здається, було не до сміху.

— І прізвище Бірса? Я не знаю жодного Бірси.

— Ви не чули про Вальтера Бірсу?

Жінка заперечно похитала головою.

— Це футболіст, він грає за збірну.

— Ох, я таким не цікавлюсь. А як так сталося, — Карін обернулася до Тарасової супутниці, — що твоє прізвище не Бірса? Ти ж його дружина.

— Бо ми не одружені офіційно. Та мені не хочеться про це говорити. І в нашому віці вже й не годиться називати його моїм хлопцем. Карін, я з твого дозволу заберу Тараса на хвилю.

Карін іще раз надула губи, а Тарас подумав, що це зайве.

— Так, так. Гм, якщо він не її чоловік, то вона — його... співробітниця.

Перед словом «співробітниця» Карін зробила коротку паузу, наче мусила ковтнути слину.

— Вдавай, ніби ми розмовляємо, — радила Аленка, ведучи чоловіка за руку в інший бік кімнати, до чималого товариства, що зібралося біля невеличкої стійки і, вочевидь, добре розважалося.

— Бо що?

— Бо інакше та стара відьма тебе проковтне. Ти міг би мені й подякувати. До речі, навіщо ти всім розповідаєш, що ти поліцейський?

— Мабуть, тому, що я поліцейський, — відповів Тарас, не приховуючи іронії. — А ти хіба не лікарка?

— Так, і співвласниця клініки. Ти працюєш в поліції, але ти — інспектор, а це не те саме. Якби ти у такому віці був поліцейським, ми, напевно, не були б разом. Ти жив би з якоюсь, ну, припустімо, медсестрою.

— Які ми сьогодні зарозумілі.

— Зарозумілі. Але це не змінює фактів, скільки б ми їх не заперечували. У людей є амбіції. В одних вони більші, в інших — менші. Одні все життя працюють поліцейськими або лікарками десь на задвірках, наприклад, у Нижньому Кісовці. Але не ти і не я.

Тарас усміхнувся.

— І не мусиш згадувати про багатого покійного батька, — додала Аленка, дивлячись на чоловіка спідлоба.

— А хіба я згадував?

— Сьогодні ще ні, дякую. Він був моїм батьком, дякувати Богу, і я — це те, ким я стала, а не ким не стала. І мені байдуже, що було б, якби було щось чи якби чогось не було. — При цьому оте «якби було» злилося в одне «якббло». — Начхати.

— Ого!

— Думаєш, я п'яна?

— Скільки ти випила?

— Одну склянку глінтвейну й оце, — жінка підняла келих, який тримала у руці.

— В такому разі ти п'яна, — сказав Тарас, поліцейський інспектор Тарас Бірса, з прізвиськом, як у футболіста, і обняв її за плечі. — Випиймо за це.

Чоловік підійшов до столика, на якому стояли пляшки білого і червоного вина, а також міцний алкоголь різних видів, і взяв склянку з оранжевим напоєм.

— За що п'ємо?

Перед ними зненацька виник світловолосий чоловік. Розкошлане волосся, скельця окулярів без оправ, легка

неголеність, білий гольф і білі штани — д-р Прелц завжди нагадував Тарасові Річарда Бренсона. Навіть зуби у нього були такі ж білі.

— Можна до вас приєднатися?

У руці він тримав келих вина, білого. «Може, він узяв біле, аби воно пасувало до гольфа?» — подумав Тарас.

— За що п'ємо?

— Вона вагітна, — сказав Тарас.

— Тарасе! Я не вагітна, — відказала Аленка. — Він так жартує.

— Ми п'ємо за наше щастя, за те, що належимо до одного відсотка заможного населення планети, — мовив Тарас, піднімаючи келих.

— Вип'ємо за це, — сказав д-р Прелц, цокаючись. Він теж добряче набрався.

— Тараса через це мучать докори сумління, от він і плете всякі дурниці, — докинула Аленка.

— Зовсім ні. Просто щоб не забути...

— Який же ти зануда...

Аленка повернулася до столика з їжею і взялася за тацю, на якій іще лежало кілька канапочок.

— Через п'ятнадцять хвилин буде вечера, — загукав їй у спину д-р Прелц-Бренсон.

Тарас махнув рукою:

— Нехай поїсть, інакше їй стане погано.

— Та скільки вона там випила. Ви коли приїхали? П'ятнадцять хвилин тому?

Тарас глянув на годинник. За п'ятнадцять шоста, — сказали б у Любляні. Три чверті на шосту, — там, звідки був він.

— Годину, але не в тому справа. Вона не переносить алкоголь. До того ж, ми приїхали без попередження, і не хотілось би, щоб через нас комусь забракло їжі.

— Як думаєш, кому з них це зашкодить?

Д-р Прелц упівоберта вказав рукою на товариство у кімнаті й повторив:

— Як думаєш, кому з них це зашкодить?

У найбільшому приміщенні на першому поверсі дачі зібралося з двадцяттеро гостей. Кімната була великою, тож люди не мусили тиснутись до купи, а вільно розбилися на групки. Разом із ним і Аленкою запрошених було двадцять двоє, якщо він правильно порахував, але в таких справах Тарас зазвичай не помилявся. І це були тільки пари середнього віку, якщо він добре роздивився, а це теж йому, зазвичай, вдавалося — професійна деформація, нічого не вдієш.

Д-р Прелц розглядав свій келих і, здавалося, поринув у роздуми.

— Вийдемо покурити?

— Ти хочеш, щоб ми вийшли покурити?

— Так... Я знаю, що ти не куриш. Я вийду на перекур, а ти — на свіже повітря, приправлене димом. Обидва матимемо з того користь. Ну ж бо, ходімо...

Поза спинами гостей вони пробралися до дверей, що вели на невелику крыту терасу, де стояли чималий дерев'яний стіл і кілька стільців. Зачинивши двері, Тарас підтягнув стілець і сів на нього. За два метри від них сипався густий сніг. Холодно не було — десть нуль градусів, подумав Тарас.

— Гарно, правда ж?

Тарас кивнув.

— Ця дача в мене вже тридцять років. Я побудувався першим із усіх наших лікарів. А за мною всі інші, і тепер мій будинок — наче лікарня на околиці міста.

Прелц глянув на Тараса.

— Скільки тобі років? Ти ж маєш знати той чеський серіал.

— Там, де був пан Сова?

— Так-так...

Д-р Прелц розвеселився, ніби Тарас сказав щось дуже кумедне. Зробив ковток, та від сміху поперхнувся і все випите опинилось на столі перед ними.

— Трясця, а знаєш, як зрозуміти, що ти вже старий? Тоді, коли розказуєш в компанії анекдоти, а з них ніхто не сміється. Розповідаєш, приміром, про боснійських Муйо і Хасо, а на тебе витріщаються — хто такий у біса Муйо? і що за Хасо?

Він знову взяв келих і відпив, цього разу обережно.

— На Вогелі лежить сніг?

— Коли ми виїжджали, почався снігопад. Думаю, снігу трохи набереться. Перед тим мало напáдало, треба було вважати на каміння.

— Тепер снігу буде і в Жагарі, — сказав д-р Прелц. — Я дуже люблю спускатися цією западиною. Останній підйом на Вогель, добра чарчина шнапсу — і додому... Ще на одну.

Лікар засміявся.

— Слухай, Тарасе, може, ви залишитеся тут на ніч? Навіщо вам їхати в таку погоду... Лишайтеся, нап'ємося добряче, як люди... бо тварини завжди знають, коли треба спинитися... — чоловік знову розсміявся. — Ну, я маю на увазі всіх, крім тебе, ти зможеш цмулити свій сік.

Тарас похитав головою.

— Ну ж бо, а завтра покатаємося. У дровітні в мене є запасні лижі й черевики...

Д-р Прелц кивнув на сарай, що стояв метрів за двадцять і ледь виднівся у темряві.

— Це зайве, я взимку завжди вожу в машині і лижі, і спорядження.

З весни по осінь Тарас у багажнику свого «сітроена» тримав усе для бігу: кросівки, шкарпетки, штани, футболку, рушник. А взимку — все для катання на лижах.

— Ми домовилися з дочками, що вони зайдуть після півночі і ми всі разом підемо гуляти старою Любляною. Якщо таке своїм батькам обіцяють дві двадцятилітні дочки, з якими ті майже ніколи не бачаться, то...

— Ну, тоді так, — сказав д-р Прелц. — Вони студентки? Де навчаються?

— Обидві у Відні, обидві вивчають мікробіологію.

— Ну, тоді за пригоди.

Чоловіки підняли келихи, цокнулися і зробили по ковтку. Д-р Прелц видобув з кишені штанів пачку цигарок, а з неї — самокрутку.

— Подарунок від студенток...

Запалив, глибоко затягнувся і відкинувся на спинку дерев'яного стільця. Тарас втягнув дим, який у вологому повітрі хмаринкою здійснювався під стелю тераси.

— Це ж нічого? Я щоразу забуваю, що ти...

— Поліцейський?

— Так, криміналіст. Маю на увазі, це нічого, що я курю траву? Зараз і так усі її курять.

— Нічого, — сказав Тарас. — Я не на роботі.

— Будеш?

Тарас похитав головою.

— А як ти ставишся до марихуани? До легалізації, наприклад?

— Ніяк.

— Ти ж повинен мати якусь позицію. Це ж пов'язано з твоєю роботою.

Насправді Тарасові було байдуже. Якщо за свій майже чвертьстолітній стаж він чогось навчився, то це забивати на речі, на які — а таких було чимало — не міг ніяк вплинути. Кримінал був і буде завжди. Певний відсоток людей завжди обиратиме темний бік. Забереш у них марихуану — вони

торгуватимуть амфетамінами, кокаїном, героїном... мухоморами. Держава все легалізує — вони почнуть грабувати магазини. Завжди щось траплятиметься.

— Не знаю, — відповів він, — мені байдуже до цього. Я працюю у відділі вбивств і злочинів, скоєних на сексуальному ґрунті. Наркотики — це сфера сектора організованої злочинності і відділу заборонених наркотичних речовин, — продекламував Тарас. — Ти ж спеціаліст зі захворювань ШКТ, якщо я не помиляюся?

— Так, кишки і всяке таке.

Д-р Прелц реготав — трава діяла.

— Що ти знаєш про легені? Ти зміг би прооперувати легені?

— Важко сказати. Якби довелось оперувати, щось би міг відрізати. Я знаю, що курити не варто.

Чоловік захлинувся димом, закашлявся, кашляв і кашляв, тоді сміявся, так сильно, що йому на очах виступили сльози, зняв окуляри і протер скельця рукавом гольфа. Якби залежало від мене, подумав Тарас, я не дозволив би легалізацію марихуани. П'ючи алкоголь, люди тягнуться до товариства, а після двох затяжок стають цілим світом для себе самих. Наприклад, сміються з власних жартів.

— Твоя дружина, — сказав д-р Прелц, — в гарній формі. Вона й студенткою була нічогенька, та й тепер їй нічого не бракує. Справжня кралечка.

За це вона має дякувати генам, подумав Тарас. Якби він рухався так мало, як вона, він би вже розвалювався на кавалки, а їй, буває, в ресторані й магазині тикають.

Аленка була красивою жінкою, навіть тепер, у свої сорок п'ять. Коли вона входила в приміщення, чоловічі голови поверталися за нею. І жіночі теж — із заздрістю. Її приятельки-ровесниці були або домогосподарками зі стажем і зайвими кілограмами, або завзятими спортсменками, що сповідували

здоровий спосіб життя, вегетаріанство, веганство, фанатично займалися йогою... і були дуже худими, жиливими, шкіра і кості, — сказав би д-р Прелц, нема за що потриматися. В Аленки була чудова фігура і гарне обличчя з правильними рисами; гострий носик, здавалося, мав би порушити цю гармонійну красу, та насправді робив жінку лише цікавішою, привабливішою. Волосся середньої довжини, яке влітку стало зовсім світлим, тепер потемніло. Коли вони познайомились, Аленка мала коротесеньку стрижку в стилі Пінк, коли та була пострижена найкоротше. Тарас довго думав, що дівчина фарбується в блонд, як, напевно, і Пінк. Зараз вона носила довше волосся.

— Короткі зачіски для двадцятирічних, — говорила Аленка. — У сорок жінка з коротким волоссям схожа на стару лесбійку.

Прелц зробив іще одну глибоку затяжку, а тоді викинув недопалок у темряву в сніг.

— А який тоді був секс, чорт забирай. Ти не повіриш, як легко дають професорові-хірургу. Щось таке є в тому білому халаті.

— М'ясники теж такі носять, — сказав Тарас.

— М'ясники? М'ясники?

Д-р Прелц зайшовся сміхом і сміявся, він сміявся навіть тоді, коли здавалося, що вже от-от перестане. Не міг зупинитися: «М'ясники, ха-ха-ха... м'ясники, ха-ха-ха...»

— Ми тебе дратуємо, правда, Тарасе?

— Хто, лікарі?

— Не лише лікарі, — мовив д-р Прелц і знову зареготав. — Усі ми, багатії, вершки суспільства, буржуа. Правда ж, дратуємо? Та це не важливо. Ми — вічні. Ми стали такими, бо ми неперекірливі і з усього отримуємо зиск. Ми розмножуємося статеві, вегетативно, навіть щепами, якщо треба. Тому час від часу рекрутуємо новеньких, свіжу кров. Тебе!

Лікар націлив палець на Тараса і знову зареготав. Мабуть, джойнт був добрий і міцний.

— Може настати день, — знову озвався д-р Прелц, якому, зрештою, вдалося трохи заспокоїтись, і Тарас подумав, що співрозмовник знову змінить тему, — коли Райкові Прелцу перестануть давати, та сьогодні не цей день, — продовжив він, драматично цілячись пальцем у небо, тобто у дерев'яний дах над терасою. — Настане час вовків імпотенції і дзюркотливої простати... Але сьогодні не цей день.

Лікар ковтнув нову порцію диму.

— Впізнав?

— «Володар перснів»?

— Володар грайливого пальця, — сказав д-р Прелц. — Тарасе...

— Що?

— Чому б вам не лишитися і не випити ще? Там усередині купа різних докторів, спеціалістів з того і того, та я з ними не маю нічого спільного. Всі якісь вузьколобі напівфабрикати. Як же вони мені обридли, як вони мене дратують! — Він нахилився до Тараса і прошепотів йому на вухо: — А ти знаєш, що я переспав з усіма їхніми жінками? Зі всіма, що зараз там?

Потім він знову вгруз у свій стілець і продовжував щось собі бурмотіти, здавалося, говорив сам до себе, міркував уголос.

— Хоча, будьмо щирими, чому б і ні? Чорт забирай, мені шістдесят, і цей день наближається. Деякі дурні студентки, медсестри і навіть клієнти дивляться на мене як на хтивого старого. З хтивим я погоджуюся, бо я є і буду таким, але старий... Коли я заграю з якоюсь кралечкою, я сам собі видаюся збоченцем, який заманює цукерками дитину... Напевно, мені варто вже усталитися...

Д-р Прелц схопив келих і випив усе до дна.

— Усталитися, Тарасе, що скажеш?

— А ти хіба ще не усталився?

Д-р Прелц пирхнув, ніби скуштував прокислого вина.

— Тарасе, ми ж друзі?

Друзі? Райко Прелц був на десять років старшим від Тараса, Тарас із ним познайомився, коли Аленка стала співвласницею клініки. Кілька років тому, мабуть, чотири, він не раз зустрічав там Прелца. Іноді вони вдвох каталися на велосипедах околицями Любляни, три-чотири рази виїздили на далекі маршрути... зазвичай, так і проводять час із друзями. Сьогодні Тарас навіть познайомився з його дружиною.

— Так, друзі.

— Серйозно?

— Серйозно.

— А ти зміг би зробити мені послугу, професійну, як приятель приятелю, коли б я тебе попросив?

— Яку послугу?

Прелц замовк, подивився на порожній келих і махнув рукою.

— Ти знайомий із моєю дружиною?

— Так.

— Ти знав, що вона брала участь в Олімпіаді? У Монреалі, 1976-го. Тоді, коли Наді Коменеч поставили десятку, першій у світі! Карін навіть виступила б, якби не югославська республіканська кухня. Та сама історія, що з Джекі Стюартом. Ти знаєш, хто такий Джекі Стюарт?

— Знаю, гонщик «Формули один» із сімдесятих.

Двері відчинилися, з'явилася Аленчина голова.

— Гей, хлопці, вечеря на столі.

Жінка вийшла на терасу і подивилась у темряву. Падав лапатий сніг.

— Але ж погода, — сказала вона і здригнулася від холоду, тоді обернулась до Тараса. — Тарасе, якщо ми збираємось вертатися сьогодні, треба поспішити.

Здається, вона почувалася краще. Відчинила двері до будинку, почекала, коли зайде Тарас, і притримала двері д-рові Прелцу.

— Якщо мене не підводить пам'ять, я не трахнувся тільки з Балажичкою, — прошепотів лікар і зобразив руками щось об'ємне. — Злякався за свій шлунок. Бідолашна.

Розділ 2

— Стегенця на столі!

Д-р Прелц, сміючись, вийшов із дверей, за якими, вочевидь, ховалася кухня, і на скатертину, якою були накриті три зсунуті докупи столи, поставив велику запечену індичку.

— Зараз я її професійно розріжу, а ви не соромтеся, бо й так усі тут... — чоловік замовк на мить, тримаючи великі ножиці для птиці. — З цим чолов'ягою ви ще, напевно, не знайомі, — Прелц вказав на Тараса. — І для вас краще, якщо ви познайомитеся з ним тут, а не деінде, бо він — поліцейський, інспектор відділу... Підкажи, Тарасе.

— Убивств і злочинів, скоєних на сексуальному ґрунті.

Голови присутніх розвернулися до Тараса. Тарас уже звик до того, що в кожному новому товаристві стає центром уваги. Правда, для цього достатньо було його рідкісного для Словенії імені й того факту, що він не вживав алкоголь. А коли додавалася ще й професія... Мало хто із знайомих Тараса не дивився американських детективних серіалів і фільмів, у яких голлівудські красунчики з триденною щетиною і гарненькими помічницями рятували світ. Реальність була набагато нуднішою. Після смерті напарника Пенци він ділив кабінет із двома колегами середнього віку, а на звання красуні могла претендувати хіба що Таня з відділу кадрів. Та тільки претендувати...

— То ви криміналіст? Як... — і далі називалося прізвище якогось відомого кіноактора, від Леонардо Ді Капріо до Джеймса Кегні, залежно від віку співрозмовника. Хоча Тарас дивився фільми з Кегні, та не міг згадати, у якому той грав не гангстера, а поліцейського.

Д-р Прелц взявся ножицями за стегно індички і стиснув. Воно відламалося.

— Розріз пройшов точно між лобковою і клубовою кістками, думаю, зачеплена також сіднична. Я дуже сподіваюсь, що серед вас нема ветеринара.

Д-р Прелц викладав шматки запеченої індички на більшу тацю, поки вона не заповнилась, тоді гості змогли їх порозбирати. Дружини Прелца Тарас не бачив. Мабуть, була на кухні.

Відкусивши шматок білого м'яса, Тарас крадькома розглядав гостей. Справа від нього була Аленка, зліва — огрядна жінка, швидше за все бідолашна Балажичка, бо жодна інша не підходила під опис. Біля неї сидів такий самий огрядний і високий мужчина — напевно, її чоловік.

— Яке цікаве ім'я, — звернулася до нього пані Ірена Балажич. — Б'юся об заклад, що ім'я вибирала мати, а не батько.

Тарас усміхнувся.

— Чому ви так гадаєте?

— Як правило, незвичними іменами захоплюються матері. Я працюю педіатром, і коли кілька років тому йшов серіал про Сандокана... Пригадуєте? Малайський пірат.

Тарас кивнув головою.

— Так от, у нас теж народилося кілька Сандоканів. Останнім часом у нас було кілька Джастінів... Біберів. Чули про такого?

Тарас кивнув.

— То це була мама?

— Я не знаю, — відповів Тарас, — я ніколи її не питав.

Чоловік, що сидів поруч із нею, відкашлявся і простягнув Тарасові руку над тарілкою дружини.

— Балажич...

Перед прізвищем, мабуть, мало прозвучати слово «доктор», хоча чоловік його не додав. Він першим узяв шматок індички,

першим — добавку, і тепер його підборіддя лисніло від жиру. Він, напевно, першим після вечері скаже, що поправляється від повітря, подумав Тарас. А ще йому здалося, ніби чоловіка щось сильно непокоїть.

— Знаєте, мене дещо цікавить... — почав він. — Та ні, звідки вам відомо... але, може, як криміналістові?..

Балажич ніяково засміявся і роззирнувся довкола в пошуках підказки.

— Чи я вже стріляв у людину?

— Ні, ні... Не це. Скажіть, це правда, що не буває ідеального злочину?

— Що це на тебе найшло? — здивувалася дружина.

Стіл притих, усі голови розвернулися до Тараса.

— Що ви маєте на увазі? — запитав інспектор.

— Чи можна вбити людину і залишитися непокараним?

— Ну, гляньте на нього, — сказала Балажичка. — Господи, ти ж не збираєшся нікого вбивати?

Вона засміялася, до неї доєдналося кілька гостей, однак усі з цікавістю втупилися в інспектора.

— Існує багато нерозкритих справ. Ви це мали на увазі?

— Ні, ні, я мав на увазі розкриті справи... Не знаю, як добре сформулювати, ну, такі, про які писала Агата Крісті. Наприклад, на такій забаві, як сьогодні, хтось когось отруїть, а ви, ймовірно, й знаєте, хто злочинець, та не можете довести.

Балажич переможним поглядом окинув стіл.

— Ні, — відповів Тарас. — Такого не буває.

— Не буває? — здивувався чоловік, який сидів навпроти Тараса. — Звідки вам знати, чи між нами немає вбивці? Чи тут за столом немає людини, яка вже вбивала?

Звичайно, цього Тарас не міг знати.

— Якби я знав, хто вбивця, я, швидше за все, зміг би це довести.

Балажич захитав головою, наче відповідь його розчарувала.

— А як ви, криміналісти, дивитеся голлівудські фільми? — озвалася жінка, що сиділа теж навпроти, але далі, на три стільці правіше. — Чи ви їх узагалі дивитеся?

— Дивлюся. Це ж фільми. Мабуть, і те, що ви робите, відрізняється від того, що робить доктор Хаус?

— Ні, — озвався д-р Згонц, — нема жодної різниці.

Усі засміялися, а втішений д-р Згонц додав:

— Правда, є одна річ. У нас ніхто не працює до пізньої ночі. Я навіть припускаю, що той серіал знімали в якійсь із наших лікарень, бо їм були потрібні приміщення й апаратура, а в нас в обід усе вільне. Ми їм навіть позичили трохи пацієнтів.

Гості знову засміялись, а Тарас подумав, що тему закрито і тепер гості займуться індичкою на своїх тарілках, та Балажич так легко не здавався:

— Але ж...

— Але ж, дорогий Мітю, — втрутилась Аленка, — якщо ти захочеш позбутися Ірени, не раджу тобі цього робити, коли Тарас на роботі. Йому зізнаються всі злочинці. Навіть у тому, чого не зробили.

Знову вибух реготу.

— Не смійтесь, я серйозно. Від Тараса ви нічого не приховаєте. Я навіть упевнена, що він уже зараз знає про вас таке, чого вам би не хотілося, щоб хтось знав.

Аленка говорила настільки переконливо, що сміх враз урвався.

— І що ви знаєте про мене, наприклад? — запитала пані Балажич.

Тарас подивився на неї з усмішкою, яку можна було б назвати люб'язною.

— Аленка перебільшує. Як я можу щось про вас знати?

— Окрім того, — озвався д-р Прелц, окинувши публіку змовницьким поглядом, — тут зібралися лікарі. Порівняно з нами найвідоміший наш серійний убивця Метод Тробець — просто аматор.

Сміх за столом перейшов у регіт. З кухні вигулькнула голова пані Прелц.

— Я щось пропустила?

— Може, все ж таки варто було залишитися переночувати?

Аленка вдивлялась у вітрове скло. Тарас пробував умикати то ближнє, то дальнє світло, але без особливого успіху, тим більше, що при недавній заміні фари обірвався дротик до лампочки. Тепер вона хиталася і кидала розсіяне світло: здавалося, водій «сітроена» прагне досягти такої швидкості, як у науково-фантастичних фільмах. Принаймні у тих, які дивився Тарас. Скажімо, у «Зоряних війнах».

— Ми ж пообіцяли дівчаткам, — відповів він.

— А коли ми доберемося до Любляни, якщо доберемося, прилетить есемеска, що вони затримуються і що їм дуже шкода... — Аленка замовкла і зітхнула. — Господи, ну й сніг. Не пам'ятаю, коли так сипало.

Дорога була порожня. 31 грудня всі перебували там, де зібралися святкувати Новий рік, особливо в таку погоду. Тарас намагався згадати, чи передавали снігопад, але мусив визнати, що подивився тільки на першу половину дня, яку вони мали провести на лижах. А яка погода буде ввечері, його не цікавило. На асфальті набралось сантиметрів з десять снігу, тож слідів від машин не було видно. Добре, що узбіччя позначали жовто-червоні стовпці, які все ще виднілися над сніговим настилом, бо інакше дорогу було не визначити. На щастя, на колесах стояли нові шини — Аленка погрожувала, що не сяде в авто, поки Тарас їх не поміняє. Сам би він нічого не робив, бо, згадуючи катання

на лижах у попередні роки, казав, що зими щороку бідніші на сніг. А сьогодні на тобі.

— І що ти про них думаєш? — Аленка з цікавістю глянула на Тараса. Йому не треба було повертати голову, щоб зустрітися з її очима, він відчував погляд на своєму обличчі.

— Думаю? Про кого?

— Що ти думаєш про моїх колег-лікарів і чого їм не хотілось би почути від тебе? Тарасе, я ж бачила вираз твого обличчя, коли Балажичка розмовляла з тобою.

— Може, це тобі варто працювати в поліції, а не мені?

Аленка не зводила з нього погляду. Вона вміла вичікувати в тиші.

— Всі жінки за столом, окрім Балажички, переспали з Прелцом.

Аленка засміялася.

— Райко сказав це тобі на терасі?

Тарас кивнув.

— Це не таємниця, це знають усі. Навіть Карін.

Жінка замовкла і за хвилину додала, мовби роздумуючи вголос:

— Значить, з Балажичкою ні?

Вони їхали хвилин п'ятнадцять, залишаючи позаду вогні готелів біля Рибчевого Лазу, минаючи у темряві Лашкі Ровт, Поле, Камне... всі ті селища, розсипані по дорозі до Бохинської Бистриці, де Тарас сподівався на кращу дорогу. Якщо вони взагалі доїдуть до неї. Сніг сипався безупинно, і на колеса його налипло добряче, аж Тарас боявся, що вони закрутяться і машина застрягне в білому покриві. Чи в ліхтарику у бардачку ще добрі батарейки, щоб у темряві натягнути на колеса ланцюги? Авто дедалі більше нагадувало корабель, що пливе крізь безконечний білий простір, на краю якого мінилися темніші і світліші тіні, аж тут у тому двовимірному просторі,

ніби оаза серед пустелі, на далекому горизонті замиготіло синє світло. Новорічна ялинка, подумав Тарас, та вже через кілька секунд з'ясувалося, що далекий горизонт — зовсім поруч, а синє світло — мигалка на поліцейському автомобілі, що його абиак поставили на середині проїзної частини, тож Тарас не наважився його об'їхати. Синьо-біла «школа октавія» з мигалкою і ввімкненим двигуном.

— Приїхали... — констатував Тарас.

Аленка спробувала щось розгледіти у вікні.

— Нікого не видно. Схоже на те, що сталася аварія, але де?

Тепер ланцюгів не уникнути, а він же навіть не пробував натягнути їх на колеса на сухому. Оті поліцейські мусять пояснити, як можна так запаркуватися. Тарас відчинив дверцята і вибрався на холодний сніг з теплої автівки, яка вже нагрілася до приємної температури. Він уже було рушив до поліцейського автомобіля, та щось йому підказало, що це не буде швидко, тож вернувся і з заднього сидіння взяв альпіністську куртку, яку вдягав на лижі.

— Є смак, є поганий смак, а є лижний костюм, — сказав він якось Аленці і не зраджував своїй уже добряче пошарпаній чорно-сірій куртці з гортексу.

Тарас зачинив дверцята, та не досить швидко, аби, коли повернеться за кермо, сісти на сухе сидіння.

Він натягнув на голову капюшон і заглянув у поліцейський автомобіль. Там було порожньо.

Розділ 3

У машині не було нікого, в усякому разі, спереду. Здивований чоловік уже збирався обійти автомобіль, та в цей момент з темряви заднього сидіння почулося собаче дзявкання. Заглянувши через шибку, Тарас розгледів дівчину, яка тримала на руках собаку. Він постукав у вікно і відчинив дверця. Дівчина забила у куток, наче ховалася, песик на її руках (такий смішний, аж Тарас, який любив не лише собак, а й більшість тварин, усміхнувся) іще раз дзявкнув, але лагідно, наче вітаючись, наче кажучи своєю псячою мовою: «Привіт, жахлива погода, правда?» Його голова зовсім не пасувала до тіла, а весь вигляд — до обличчя дівчини, яка сиділа у напівтемряві і — Тарас добре бачив — уся тремтіла, ніби геть замерзла, хоча в машині було гаряче.

— Добрий вечір. Вибачте, авто заблокувало проїзд... Де поліцейські?

Дівчина пересунулась, і Тарас краще її роздивився. Молода, приблизно двадцять п'ять, подумав інспектор. Вона не скидалася на автостопницю, яку в заметіль підібрали на дорозі добрі поліцейські.

Дівчина кудись тицьнула пальцем.

— Біля річки.

Замовкла і знову забила у кут автомобіля. Пес дивився м'яким поглядом, махав хвостом, намагався видертися з рук і побігти за ним. Такого смішного Тарас іще в житті не бачив, і коли істота чи то із завеликою головою, чи то із закороткими лапами борсалася в руках дівчини, він ледве стримував сміх.

Тарас видобув з кишені гаманець і показав дівчині посвідчення — шкіряна оправа і значок у вигляді зірки зі

стилізованим словенським гербом: море у підніжжі і гора Триглав, бічні схили якої спускаються донизу у вигляді терезів. Дівчина глянула на значок, тоді на чоловіка, погладила по голові пса.

— Я теж поліцейський. Я тут зовсім випадково, але поліцейський.

Вона мовила:

— Там хтось у річці. Я побачила, коли пес шукав м'ячик. Я кинула м'ячик, він побіг шукати, а тоді загавкав...

Тарас кивнув головою, і дівчина замовкла.

— Ви сказали, що там хтось у річці. Мертвий?

Дівчина підтвердила.

— І поліція залишила вас саму?

— Так.

— Я піду подивлюся і пришлю одного поліцейського назад, гаразд?

— Якщо можна, — сказала дівчина і видушила щось схоже на усмішку.

Тарас зачинив дверцята і глянув униз на короткий насип. З нього у темряву вели сліди, багато слідів, і людських, і собачих. За двадцять метрів нижче між гілками кущів блимало світло двох ліхтариків. Тарас зітхнув і ступив у сніг.

Коли інспектор дістався до кущів, сніг добрався до його шкарпеток. Правду кажучи, волога в черевиках не дуже йому докучала — життя навчило зносити й не такі труднощі.

Тарас відгорнув гілля, і його відразу ж засліпив ліхтарик. Чоловік закрив його долонею, а другою рукою підняв угору службове посвідчення. Сніп світла перемістився на документ, а тоді опустився до землі.

— Добрий вечір, — озвався перший голос — молодшого поліцейського. — Ми й не сподівалися, що ви так швидко доберетесь. Нас попередили, що треба буде зачекати, бо

Бледський перевал закритий — там перекинувся автобус, і в трьох інших районах теж хаос.

Перед Тарасом стояв стажист — одна зірочка на плечі. Це означало, що він іще не був навіть рядовим. Кандидат на поліцейського, чи як це тепер називається. Нашивок іншого, який стояв позаду, Тарас у темряві не бачив, але сподівався, що у нього зірочок більше. Вони ж не послали на виклик двох студентів?

— Дозволь? — мовив Тарас і, не чекаючи дозволу, взяв із рук молодого поліцейського ліхтарик і посвітив на другого колегу; той нервово кліпнув, засліплений на мить жовтим променем. Світло, зісковзнувши з обличчя, перемістилося на еполети. Тарас не вірив очам — двоє стажистів.

— Як це так? Вас тепер що, самих відпускають на виклик?

Хлопці перед ним збентежилися, той, що стояв у темряві, став щось бурмотіти, Тарас його перебив. Вони ж ні в чому не винні.

— Розкажіть, що тут діється?

— Ми подзвонили в поліцію Єсениць, щоб сюди прислали криміналіста з групою, і нам сказали, що приїде хтось із Краня. Це не ви?

— Ні, я криміналіст без групи, який їде з однієї вечірки на іншу і не зміг проїхати, бо ваша машина стоїть посеред дороги, а в машині сидить дівчина з собакою. Мене ніхто не викликав, я тут цілком випадково.

— Тобто ви не з Краня? — перепитав поліцейський.

— Давайте домовимося про дещо, гаразд? — сказав Тарас. — Я буду ставити запитання, а ви відповідати, добре?

Хлопці замовкли і виструнчилися перед ним, як двійко школярів перед учителем. Якщо розібратися, то так це й було насправді.

— Отож іще раз, що тут відбувається?

— Подивіться самі, пане інспекторе, — стажист підніс ліхтарик і посвітив кудись у темряву. Тарас ступив два кроки до хлопця і зазирнув йому за спину. В обличчя дмухнув вітер, що його здіймала річкова течія. Тарас стежив за світлом ліхтарика. З криги, якою скувало береги річки, стриміло щось біле і гладеньке, наче мармурове. Тарас підійшов, присів і сам посвітив.

З води стирчала рука від ліктя, під прямим кутом, зігнута у зап'ястку, зі скрученими пальцями. Вона була худою і тонкою, і Тарас спершу злякався, чи не дитяча, та із залишків лаку на нігтях зробив висновок, що йдеться про жінку. Що було з рештою тіла, Тарас не бачив, бо крига, скувавши руку, закривала огляд. Інспектор підвівся і обернувся до поліцейських.

— Нехай хтось із вас піде до автомобіля і віджене його з дороги, бо ще доведеться витягувати когось із рівчака, а також пригляне за свідком.

— Я піду, — сказав той, з ліхтариком; ствердно кивнувши, коли Тарас наказав ступати в залишені сліди, він із полегшенням зник, перш ніж напарник устиг запротестувати.

— Тепер берімося до справи, — сказав інспектор і спробував усміхнутися тому стажистові, що залишився, замість того, аби подбати про дівчину, що, безсумнівно, той зробив би охочіше.

Тарас знову присів, сперся на руку і спробував відсунути більші шматки криги, які заважали дивитись униз. Лід був тонкий, справа просувалася. Тарас мусив двічі спинитись і погріти руки, в які заходили зашпори, перш ніж у густій темряві показалося голе тіло. Воно лежало горизонтально, ноги вільно рухалися в ритмі течії, рука зачепилася за гілку, плечі були під рукою. Голова, напевно, звисилась униз, бо її не було видно.

— Це потопельник чи потопельниця, пане?

Тарас не відповів.

— Ми не хотіли витягати тіло, бо не знали...

Молодший поліцейський замовк.

— Що ви не знали?

Тарас нахилився над водою і торкнувся зап'ястка. Холодний і твердий, мов камінь, мов крига. Вона не щойно впала у воду.

— Ми не знали, чи можна. Тобто чи можна рухати. Бо якщо вона тут втопилася чи сталося щось інше, це місце...

Тарас потягнув за руку, і гілки, які обплітали тіло, піднялися над водою, не відпускаючи здобичі.

— Вона втопилася не тут. Тут завглибшки з метр. Крім того, я сумніваюся, що вона втопилася. Ти знаєш багатьох дівчат, які пішли б купатися голяка, коли на вулиці мінус п'ять? І я б на вашому місці не чекав, поки течія віднесе тіло далі.

До того ж Тарас знав, що, витягуючи на берег труп, який пробув якийсь час у воді, неможливо знищити жодних слідів, бо їх просто нема.

Тарас розбив останній шмат криги, який затискав тіло, і у воді показалися ноги і нижня частина тулуба. Верхню частину стримувала гілка під пахвою. Тарас опутився навколішки і, намагаючись втримати руку потопельниці, визволив гілляку. Верхня частина тіла поволі піднімалася.

— Вона не втопилася, — сказав Тарас зміненим тоном, так, ніби власник голосу не міг обрати, чи він втомився, чи йому все остогидло.

Інспектор глянув через плече на молоденького поліцейського, який знічено переступав з ноги на ногу, наче на іспиті перед інструктором.

— Звідки ви знаєте?

— Щоб утопитися, треба дихати. Допоможи мені, будь ласка...

Поліцейський рвучко, ніби прокинувшись із дрімоти, підбіг до Тараса, взявся за ногу потопельниці й глянув на тіло, а тоді, не випускаючи кінцівки, відвернувся від мертвої жінки і від

Тараса й осів, наче уві сні. Тарас терпляче чекав, поки той оговтається, знову візьметься за ногу, і вони разом, не дивлячись на тіло, витягнули його на берег. Молодик зайшов Тарасові за спину.

—...а щоб дихати, потрібна голова.

— Вибачте, я не...

Хлопець замовк, і Тарас відчув, що той весь тремтить.

— Усе гаразд. Мені теж не по собі.

Перед ними на снігу лежало тіло молодої жінки, голе і біле-білісіньке — шкіра мовби втратила колір; воно неприємно нагадувало шматки замерзлого м'яса, що висить на гаках у холодильних складах, особливо через те, що плечі, які сходилися в тому місці, де мала б починатися шия, не мали продовження. Голови не було. Голову, наскільки Тарас міг у таких обставинах оцінити, відрізали. Чи відсікли? Він освітив ліхтариком усе тіло.

— Іди по мішок, — наказав Тарас. — І принеси рацію, я поговорю з Кранем.

Труп був затвердлий, іще й рука замерзла під прямим кутом, тож Тарас і юний поліцейський насилу запакували його в чорний поліетиленовий мішок.

— Віднесемо до автомобіля? — запитав стажист.

Тарас заперечно похитав головою.

— Зачекаємо тут. Дай-но мені рацію.

Хлопець зняв з пояса переносну радіостанцію і простягнув інспекторові. Той натиснув кнопку виклику, представився і чекав, поки на іншому боці озветься голос. Шипіння і тріск в апараті заспокоювали. Це був звук поліцейської процедури, єдиним сенсом якої часто було створення ілюзії порядку серед хаосу. Він ледь розчув голос по той бік, зв'язок був поганий, а тоді розірвався.

Тарас витратив п'ять хвилин, щоб пояснити, хто він і як тут опинився, викликати групу розслідування особливо тяжких

злочинів — криміналіста, судмедексперта, патологоанатома або лікаря і слідчого. Вкрай замордований отим «ви мене чуєте?.. чи ви все зрозуміли?.. можете повторити?..», Тарас усе ж не був певний, що вони про щось домовилися, тож спробував зателефонувати зі свого мобільного, однак зв'язку не було. Він іще раз скористався рацією і крізь тріск спробував сказати лише одне: «Пришліть групу і машину, щоб ваші два кандидати не зустрічали Новий рік з жінкою...» Він збирався сказати «без голови», та передумав.

Тиша. Тарас міг уявити труднощі, які створювала німа рація.

— Ми не можемо прислати групу, — заговорив раптом на диво розбірливо апарат. — На цей момент нема жодної вільної групи для... — зв'язок урвався, ніби хтось обрізав неіснуючий дріт.

— Коли пришлете, тоді пришлете, — відповів Тарас радіостанції у своїй руці. — Я зробив усе, що від мене залежало. І все, що міг, тим, що маю в машині.

Тарас подивився на поліцейського, який став так, аби Тарасова постать закривала собою мішок.

— Ти, мабуть, ніколи не уявляв собі такого Нового року, правда?

Поліцейський видихнув велику хмару гарячої пари.

— Ані разу.

— Тобі не пощастило, хлопче. Треба буде зачекати. Якби якийсь розумник чіплявся, — сказав Тарас, вказуючи на землю за своєю спиною, — скажи, що це я витягнув тіло. Тарас Бірса, старший інспектор-криміналіст поліцейського управління в Любляні. І щасливого Нового року.

Тарас віддав молодикові рацію і рушив назад до дороги. За кілька кроків обернувся, окинув поглядом сліди, кущі і силует поліцейського, що дивився услід Тарасові. Хоча, може, й не дивився, може, він просто відвернувся від трупа.

Розділ 4

Аленка сиділа у машині і шукала в бардачку диск із улюбленою музикою. Пісні, які пускали радіостанції у надвечір'я Нового року, були жахливі — тут її смаки збігалися з Тарасовими, хоча Тарас і в інші дні нарікав на музику. Аленка цю проблему вирішувала за допомогою своєї колекції дисків, а Тарас — перемикаючись на хвилю, на якій крутили милу його вухові рок-музику сімдесятих, а останнім часом — на третю хвилю радіо Словенії з класикою.

— Ти взагалі чуєш, що ти слухаєш? — питала його часом дружина, коли з колонок долидало щось геть нестравне.

— Я не слухаю, — відповідав Тарас, який на класичній музиці знався не більше, ніж вона.

Якось Аленка зробила припущення, що Тарас це робить для того, аби збити з пантелику супутників, — він же ж до кісток поліцейський і насолоджується, спостерігаючи за людьми, які не можуть збагнути, в яку шухлядку його помістити, бо їм заважає п'ятдесят четверта симфонія якогось Гінденбурга в бемолі, на якому він сам розумівся не більше за інших (крім, хіба що, якогось збоченця у товстих окулярах, який час від часу вигулькує з радіоархіву і, садистично усміхаючись, витирає пилку з платівки по дорозі до студії).

— Найчастіше я слухаю класику, коли їду сам.

— Значить, намагаєшся збити з пантелику самого себе.

— Ага. І навіщо мені це?

Він слухав класику, бо під неї він міг думати, коли йому хотілося, або не думати, якщо не хотілося. Менш популярні й відомі класичні твори (за вердиктом Аленки, *ніякі* або *гінденбурзькі*) якнайкраще підходили для того, щоб зосередитися. Він і

справді не запам'ятовував майже нічого з прослуханого і не був бозна-яким знавцем класичної музики. Тарас знав найвідоміші *шлягери* (ще одне визначення від Аленки) — наприклад, «Арію на струні Соль» Баха, чи «Вальс номер два» Шостаковича, або щось із Вівальді, не обов'язково «Чотири пори року», — та під них він не міг думати. Тоді Тарас відволікався від роздумів і просто насолоджувався музикою, що траплялося вкрай рідко. Правду кажучи, поганої, невиразної, непридатної для слухання класичної музики було стільки ж, скільки й усякої іншої, тільки у ній не так докучали приспіваними і словами. Принаймні від «ти, ти, ти мій миленький, ти, ти, ти моє серденько» і подібного він був застрахований.

— Напевно, це вік, — Аленка спробувала вдатися до тяжкої артилерії. — Я не пригадую, щоб тебе чіпляла класика, коли ми познайомилися.

Не чіпляла, і цілком імовірно, що це вік.

Аленка завагалася між Наталі Мерчант і Шакірою, тоді вставила в дисковод Шакіру, якийсь древній диск, коли та співала ще іспанською і ще не була з Мессі чи з ким там.

Сніг далі падав, але вже не такий густий, тож через бічне скло вона могла бачити, що діється довкола. Приблизно п'ятнадцять хвилин тому Тарас зник із пагорба, спустившись із дороги до кущів і дерев при річці, туди, де блимало світло начебто двох ліхтариків. Потім світло одного з них розвернулося до дороги, піднялося до автомобіля, і поліцейський — тепер вона добре розгледіла, що це був поліцейський, — відчинивши дверцята з боку водія, сів у автівку. Через десять хвилин підійшов колега і якийсь час перемовлявся з тим, що сидів усередині, а тоді підійшов до багажника, відчинив його, взяв звідти щось і зник у кущах. «Ми тут надовго», — подумала жінка.

Тарас наблизився до поліцейської машини, відчинив дверцята і сів на вільне сидіння біля водія. Розповів про

судмедексперта, криміналіста і слідчого, які зараз зайняті, тому треба буде почекати, і запитав, чи вони знають, що робити далі.

— Так, — відповів поліцейський, але його «так» прозвучало геть непереконливо.

— Поговоріть із дівчиною і складіть акт, — продовжував Тарас, ніби не почувши, — тоді нехай хтось із вас відвезе її додому... Ви живете десь поруч?

— В котеджах у Рибчевому Лазі. Я приїхала з компанією на Новий рік.

— Натягніть огорожувальні стрічки, хоча в таку погоду це й так нічого не дасть, але зробіть це. А далі охороняйте по черзі тіло. Ви ж не хочете, щоб його потягнули лисиці?

— Ми поїдемо в Єсениці?

— Ні, — сказав Тарас, — буде не патанатомічний, а судово-медичний... огляд. — Тарас уникнув слова «розтин» і подумав, яка каша завариться у відділі судової медицини, як усе закрутиться довкола обезголовленого трупа. Цвілак нарешті отримає на столі те, чим востаннє перед виходом на пенсію зможе пожахати студентів.

— Бледський перевал далі перекритий?

Поліцейський стеноу раменами.

— Коли ми виходили на зв'язок востаннє, був перекритий, диспетчерська сказала, що надовго. Там нібито автобус завалився на бік, а ожеледиця така пекельна, що його неможливо підняти.

Тарас відчинив дверця, попрощався з дівчиною, завмер на мить, окинувши поглядом свою машину, яка вже встигла вкритися кількасантиметровою білою пеленою, подивився на небо, кліпнув, коли в очі потрапили сніжинки, і, замість того, щоб рушити до автівки, знову сів у кабінку.

— Знаєш що? Давай краще я з нею поговорю, а ти скоч-но до мого авта і натягни на колеса ланцюги, добре?

Тарас був упевнений, що поліцейський не протестуватиме, навіть якби й хотів.

— Я сам відвезу нашого свідка додому, — сказав Тарас, закінчивши опитування і віддавши протокол поліцейському, який уже натягнув ланцюги і повернувся в машину. — У будь-якому разі я мушу повертатися в Уканц.

Тарас представив дівчину Аленці, тоді обережно розвернув машину, стежачи, щоб колесом не з'їхати з дороги.

— Плани помінялися, — повідомив він Аленці. — Форсмажор.

— Що сталося? — запитала Аленка.

— Панночка знайшла у воді труп.

— Труп?

Аленка обернулась до дівчини, яка сиділа ззаду.

— Джої... Пес його знайшов. Я спочатку подумала, що то манекен.

— Потопельник?

— Мабуть, — відповів Тарас.

Тримаючись вказівника, він повернув до котеджів, знайшов номер будинку і загальмував. Будиночок світився, звідти долинав веселий гамір. Дівчина вийшла з машини.

— Дякую, — сказала вона, вагаючись, чи прощатися і йти до дверей, чи вертатися в машину.

— Все гаразд?

Вона кивнула і, тримаючи песика на руках, рушила у бік будинку.

— От і з Новим роком, — сказав Тарас, знову сідаючи за кермо.

— Бідолашна дівчина. Не знаю, як би я зреагувала, коли була б на її місці.

— Ти ж лікарка. Нормально зреагувала б.

— Я педіатр, до мене приходять живими і вертаються від мене живими.

Вони їхали попри самісіньке озеро, і, коли дерева порідшали, перед ними відкрився безмежний водний простір. Тонка крижана шкірочка була вкрита снігом. Хтось, не знаючи, що там озеро, подумав би, що це безконечне, рівне-рівне поле. Малим Тарас з однолітками ходив на ковзани на одне зі штучних озер, виритих неподалік від його селища для висушування боліт під поля. Зазвичай на кризі лежав сніг, і лише один раз зима була зовсім безсніжною, тож вони ковзалися величезним дзеркалом, яке здавалося абсолютно чорним. І навіть у найлютіші морози лід здавався геть тонким. Так страшно було котитися на ковзанах по п'ятдесятиметровій гладіні, коли під ногами бачиш дно і чуєш «рип, рип, рип...», — звук, що його утворювали ковзани, час від часу переривав глухий тріск криги. Тоді, у дитинстві, він собі уявляв, що там, унизу, у темній глибочині, плавають мертвяки. Та якщо вони все ж були там, то ніколи не впливали на поверхню так, як сьогодні з'явилося тіло з-під тієї білої невинної поверхні. У якому місці викинули у воду ту нещасну жертву? Коли? У той момент тіло ще не встигло замерзнути...

Аленка зателефонувала донькам і повідомила, що вони з Тарасом цього вечора не повернуться в Любляну.

— Здається, вони не надто засмутилися, — пробурмотіла розчаровано жінка.

«А хіба б це засмутило якусь іншу двадцятирічну чи вісімнадцятирічну дівчину? — подумав Тарас. — Вони виявили ініціативу, і це вже немало».

— То був нещасний випадок, Тарасе?

Чоловік усміхнувся. Він не раз жартома казав дружині, що влаштує її на роботу в поліцію, якщо справи в клініці раптом підуть на гірше.

— Звідки ти взяла?

— Якби був якийсь шанс, що це нещасний випадок, ти б про це сказав. Бо нещасний випадок — це мінімум... — Аленка підбирала відповідне слово.

— Клопотів?

— Ні, ажіотажу. Найменше ажіотажу серед людей. А хіба твоя робота — не заспокоювати людей?

— Моя робота — шукати осіб, які вчинили кримінальний злочин.

Хоча насправді його робота — це «захист життя, безпеки і майна людей», — так написано у першому з дев'яти пунктів третьої статті «Закону про поліцію». А ще — «розслідування і розкриття кримінальних злочинів та правопорушень, запобігання їм, виявлення й арешт осіб, які вчинили кримінальний злочин або правопорушення...». І так до пункту дев'ятого. Були часи, коли Тарас знав усі напам'ять, правда, тоді їх іще не налічувалося дев'ять.

— Це так, але насамперед створити відчуття безпеки. В цьому наші професії схожі. Ми, лікарі, лікуємо, хоча зрештою помруть усі. Багато хто навіть раніше, ніж мав би за статистикою, і всі переконані, що їм належить дожити хоча б до вісімдесятки. І багато з тих, хто псує статистику, — твої клієнти.

Заметіль поступово стихала, і Тарас уже міг розгледіти дорогу, та, щоб їхати нею, точніше ковзатися, навіть із ланцюгами на колесах, слід було докласти чималих зусиль. Іще кілометр — і вони виїдуть на безпечну ділянку. Він зустріне Новий рік у товаристві, яке весь вечір дійматиме його запитаннями про роботу.

— Думай як хочеш. Можеш навіть думати, що я ходжу на роботу лише для того, щоб отримувати зарплату.

— Ох, Тарасе, це ж не про тебе. Може, когось твоя байдужість і вводить в оману, на жаль, і тоді, коли додають зірочок на уніформу, але не мене. Якби це я випадково потрапила у якусь річку, як той нещасний сьогодні... До речі, кому належить тіло — чоловікові чи жінці?

— Жінці.

Аленка зітхнула, ніби цей факт погіршував ситуацію.

— Отож — якби я була на її місці, я б хотіла, щоб саме ти шукав того, хто викинув мене у воду. І знаєш чому?

— Бо я хороший криміналіст?

— Бо ти кожну справу береш близько до серця. Бо ти злишся на...

— На людей, які вбивають інших людей? Хіба це не нормальне почуття?

— Ні, не тому. Ти злишся, бо тобі здається, що тим самим вони глузують із тебе. Якби вони не вбивали, якби їх не вбивали, ти міг би бути вдома вже об одинадцятій дня. Ти насміхаєшся з нас, лікарів, але ми зобов'язані бути в лікарні з восьмої до другої, навіть якщо пацієнтів нема. Ти здурів би, коли б мусив сидіти в кабінеті тільки тому, що так написано в правилах.

— А ти ніколи не думала, що справа в професійній етиці? Що я отримую задоволення від добре зробленої роботи?

Аленка погладила чоловіка по голові.

— Тарасе, я — твоя дружина. Прибережи це для наступної комісії.

Шакіра співала «*donde son los ladrones*»[3]. Може, зробити цю пісню поліцейським гімном? — подумав Тарас. Він розумів трохи італійську і припустив, що «*ladro*» і «*ladron*»[4] — те саме.

— Я не про це запитувала.

— А про що?

— Я вгадала? Вашій потопельниці хтось допоміг утопитися?

КУПИТИ